

Legionella i vatten inom sjukhus

Innehåll

Spolrutiner från 2019-03-01	2
Spolrutin	2
Efter storhelg, semester eller annan stängning som överstiger 1 vecka.....	2
Dusch	2
Filter på dusch eller kran, ” Pallfilter”	3
Tappställen som inte används	3
Ögonduschar	3
Dricksvatten	3
Patientvård	3
Is	3
Misstänkt fall av Legionella hos patient	4
Provtagning på patient	4
Tag alltid.....	4
Tag om möjligt.....	4
Avdelningen ansvarar för att	4
Vårdhygien.....	4
Fastighetsdrift	4
Chefläkare	4
Bakgrund.....	5
Förebyggande åtgärder	5
Protokoll för legionellaspolning på verksamhetsområde:	6

Spolrutiner från 2019-03-01

Pga. svårigheter att lokalisera tappställe som ej används på en vecka och att det finns en ökad tillväxt av legionella generellt över sjukhusen har följande beslut tagits:

Samtliga tappställen ska spolras 1 ggr/vecka. Utförd spolning ska dokumenteras och signeras.

Med Tappställe avses alla ställen där vatten finns kopplat till maskin, utrustning eller kran. Ex på tappställe är: Kranar, spol- och diskdesinfektorer, toaletter, kaffemaskiner, duschar (ibland har duschen två tappställe, handdusch och fast monterad).

Verksamhetschef/Avdelningschef/Sektionschef ansvarar för att spolning och dokumentation blir utförd.

Spolrutin

Samtliga tappställen ska spolras en gång i veckan i minst 4 min (dvs varmvatten i 2 minuter och kallvatten i 2 minuter).

Rinnande vatten är tillräckligt för spolning. Maximal kranöppning är inte nödvändigt. Duschmunstycke får inte läggas i avloppet.

Spolning dokumenteras och signeras på lista i rummet/på enheten.

Glöm inte bort:

- stängda salar/rum/toaletter/duschrum
- spol- och diskdesinfektorer som sällan används ska köras med ett standardprogram en gång per vecka.
- toaletter/duschrum som blivit förråd

Om en avdelning inte hinner eller kan spola är det verksamhetschefen/avdelningschefen som beslutar om tjänsten spolning ska utföras av upphandlad städfirma eller annan ansvarig person.

AC kan beställa spolning av tappställe hos fastighetsdrift om enheten har jul-/ sommarstängt eller annan stängning som överstiger 1 vecka.

Efter beställning i weblord eller per telefon ansvarar fastighetsdrift för veckospolning under avtalad tid.

För lokaler som inte hyrs ut ansvarar fastighetsdrift för att rutin för spolning upprättas.

Efter storhelg, semester eller annan stängning som överstiger 1 vecka

Spola alla tappställen såväl varm- som kallvatten i minst 4minuter innan avdelning/mottagning tas i bruk. Spola samtliga toaletter. Kör igenom spol- och diskdesinfektorer och kaffemaskin.

Spolning dokumenteras och signeras på lista i rummet/på enheten.

Dusch

Duschstrilar ska ha stora hål som medger kraftigt vattenflöde.

Duschslang och duschstril bytes vb, påtalas av verksamheten.
Byte av duschmunstycke och slang ska endast utföras av fastighetsdrift.

Filter på dusch eller kran, ” Pallfilter”

Finns på de ställe som har infektionskänsliga patienter och/eller Legionellaproverna har varit förhöjda.
Filtren byts alltid av fastighetsdrift.

Tappställen som inte används

Vattenledningar och tvättställ som inte används ska monteras bort för att undvika stillastående vatten och tillväxt.
Fastighetsdrift ansvarar för att detta görs efter beställning från verksamheten.

Ögonduschar

Ögonduschar som är fast anslutna skall spolas dagligen.
Nya fasta ögonduschar bör undvikas.
Ögonspolning ska ske med sterilt vatten i engångsförpackning.

Dricksvatten

Dricksvatten i vattenledning och buteljerat vatten kontrolleras enligt Livsmedelslagstiftningen LVFS 2001:30.

Vattnet får då det tappas, inte innehålla höga halter av mikroorganismer.

Krav på legionellafrihet finns inte.

Kranvattnet har oftast lägre bakteriehalter än buteljerat vatten och kan därför drickas av alla patienter.
I vattenbehållare i vattenautomater är vattnet ofta förorenat pga. bakterieväxt i automatens packningar och ledningssystem.

Vattenautomater är efter sjukhusdirektörsbeslut borttagna på Akademiska sjukhuset.

Patientvård

Kranvatten får ej användas vid befuktning för inhalationer eller vid syrgasbehandling.

Använd alltid sterilt vatten istället.

Tänk på att infektionskänsliga patienter och respiratorbehandlade patienters munvård ej bör ske med kranvatten.

För rengöring och desinfektion av utrustning mellan behandlingar se särskild skriftlig rutin för utrustningen.

Is

Is till patienter får inte beredas i ismaskin.

Is ska beredas i s.k. party-pack, dvs. engångs plastpåsar för tillverkning av iskuber. Använd kranvatten.

Misstänkt fall av Legionella hos patient

Legionella infektion ska alltid övervägas vid svår lunginflammation hos inneliggande eller nyligen utskrivna patient, särskilt om han/hon har nedsatt infektionsförsvar.

Provtagning på patient

Tag alltid

- Urinantigen. I urin påvisas antigen från *Legionella pneumophila* serogrupp 1, som står för ca 70 % av alla legionellainfektioner. Andra typer eller andra arter av Legionella detekteras inte med denna metod, varför ett negativt urinantigentest inte utesluter en pågående legionellainfektion. Analysen kan också bli negativ i tidigt skede, upprepa provtagningen efter 3-4 dagar.

Tag om möjligt

- Bronskölvätska (BAL) eller skyddad borste för odling och PCR-diagnostik. I utbrottssituationer eller när det är omöjligt att få ett patientprov på annat sätt, kan trakealsekret eller sputumprov användas.
- Serumprov för antikroppsbestämning tas vid behov.

Avdelningen ansvarar för att

- vårdhygien och driftansvarig för VVS i fastigheten kontaktas
- de duschar patienten använt EJ används innan kontakt med Vårdhygien
- luftfuktare tas ur drift.
- patientansvarig läkare smittskyddsanmäler i Sminet.

Vårdhygien

- Ombesörjer provtagning av smittkällor
- Rekommenderar åtgärder för att förebygga smittspridning
- Informerar chefläkare, smittskyddsläkare, berörd verksamhetschef och ansvarig tjänstgörande sjuksköterska på aktuell avdelning.

Fastighetsdrift

Kontrollerar varmvattentemperatur i beredare, undercentral, tappställen som patienten använt.

Kontrollerar att installerad desinfektionsutrustning fungerar korrekt.

Följer vårdhygiens rekommendationer om akuta åtgärder för att förebygga smittspridning av Legionella, t ex installation av vattenfilter, intensivspolning, slangbyte, och informerar berörd avdelning när så sker.

Utred och åtgärda förekomst av problem omfattande vattenledningsnätet (t ex reparationer eller andra underhållsåtgärder som medfört stillastående vatten under en period, förändringar av vattentemperaturen).

Chefläkare

- Sammankallar styrgruppen för smittskydd och vårdhygien vid behov
- Bedömer om Lex Maria-anmälan skall göras

Fastighetsdrift tar legionellaprover på vattnet kontinuerligt.

Vårdhygien, fastighetsdrift, KMB och chefläkare har uppföljning av provtagningarna och kontakter vid behov den enhet som ev har förhöjda värden.

Enheten får då information om åtgärder.

Bakgrund

Legionellabakterier förekommer normalt i jord och vatten. I det allmänna kommunala vattenledningssystemet är förekomsten av legionellabakterier liten.

I kranvatten i stora byggnadskomplex, som t.ex. sjukhus, hyreshus och hotell, finns ofta legionellabakterier. Gamla rörledningar, blindrör med stillastående vatten och en temperatur på 20-40°C gynnar tillväxten av bakterien i biofilm. Vissa plastmaterial i vattenledningar främjar växt.

Legionellabakterier kan förorsaka svår lunginflammation, särskilt hos rökare och patienter med immunbrist. Den vanligaste smittvägen är inandning av vattenaerosol som innehåller legionellabakterier, oftast vid duschning.

Inkubationstiden kan vara ett par dagar upp till 14 dagar.

Smitta från person till person förekommer inte.

Förebyggande åtgärder

Fastighetsägaren dvs fastighetsdrift har det övergripande ansvaret att hålla legionellahalterna i sjukhusets vattenledningar på en sådan nivå så att ingen patient riskeras att smittas under vårdtiden.

För att hålla halten av legionellabakterier på en låg nivå i sjukhusbyggnader rekommenderar Socialstyrelsen att Boverkets normer för vattentemperaturer följs.

Vattentemperaturen på utgående varmvatten från varmvattenberedaren ska vara minst 60°C och vattnet vid tappstället ska vara minst 50°C.

Vid landstinget försörjs samtliga patientvårdande avdelningar med varmvatten som följer dessa normer.

